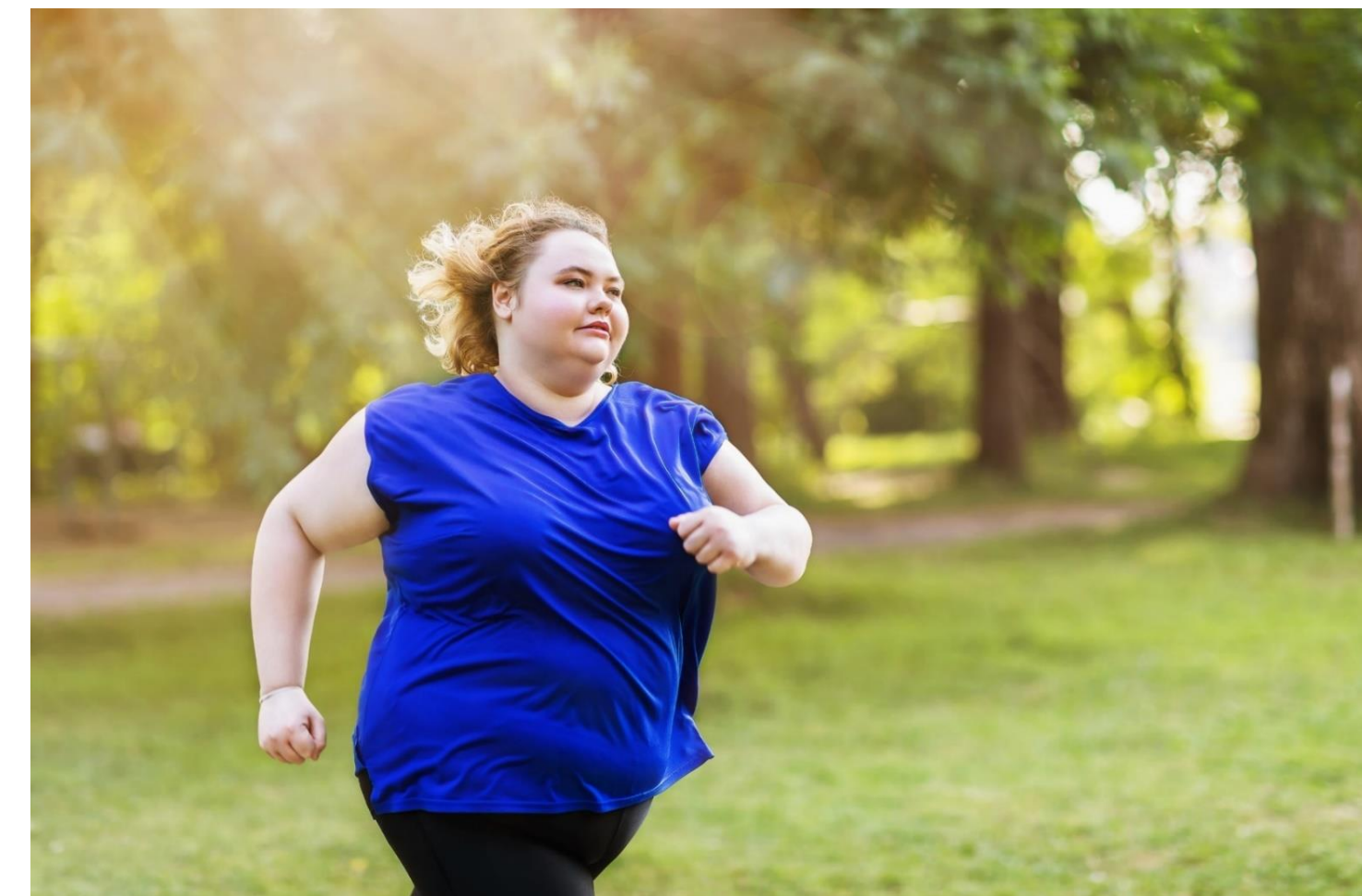

Aanpak van overgewicht bij bijnierziekten

Prof. dr. Liesbeth van Rossum

Internist-endocrinoloog, Centrum Gezond Gewicht, Erasmus MC
Voorzitter Partnerschap Overgewicht Nederland

Erasmus MC
Universitair Medisch Centrum Rotterdam

Disclosures Prof. dr. Liesbeth van Rossum

Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	
• Nevenfuncties • Sponsoring of onderzoeksgeld • Honorarium of andere (financiële) vergoeding voor presentaties • Aandeelhouder	Voorzitter multidisciplinaire richtlijncommissie Obesitas bij volwassenen Voorzitter Partnerschap Overgewicht Nederland European Lead Obesity and Diabetes of the European Society of Endocrinology 2021-2025 Lid Amerikaanse richtlijn obesitas farmacotherapie (Endocrine Society) namens Europa Geen persoonlijke betalingen. In Erasmus MC: Rhythm, clinical trial voor zeldzame monogenetische obesitas. (betrokken bij de medische zorg voor deze patienten- tot sept 2024) Spreker /dagvoorzitter bij (inter)nationale en regionale congressen/media: oa voor Stichting Langerhans, Dutch Obesity Academy, NVE Academy, IMP, Medscape/WebMD, KOEL, DRESS, SCEM, Medische Scholing. European Association of the Study of Obesity, Diabetesgeneeskunde en Obesitas platform (onbetaald). Co-auteur boek “VET belangrijk” en vanaf 29 januari 2026 VET belangrijk 2.0 Co-auteur boekje Stichting Langerhans ‘Obesitas in de huisartsenpraktijk’ geen

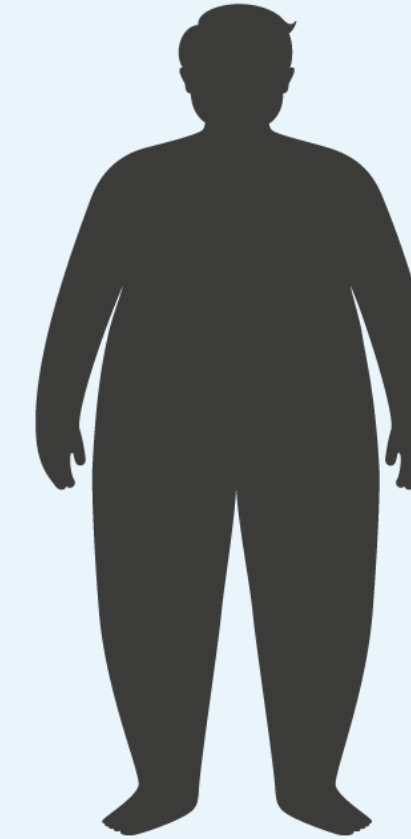
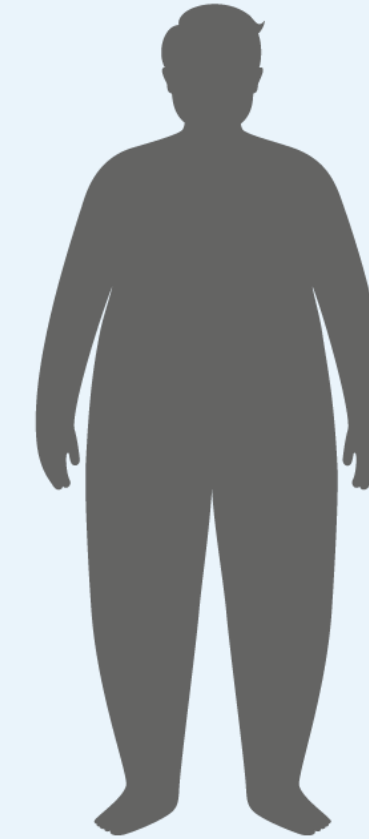
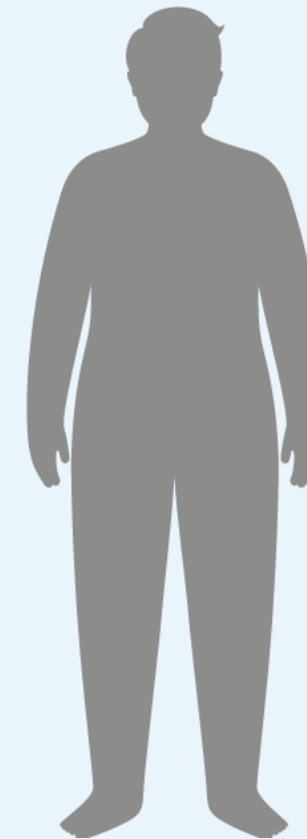
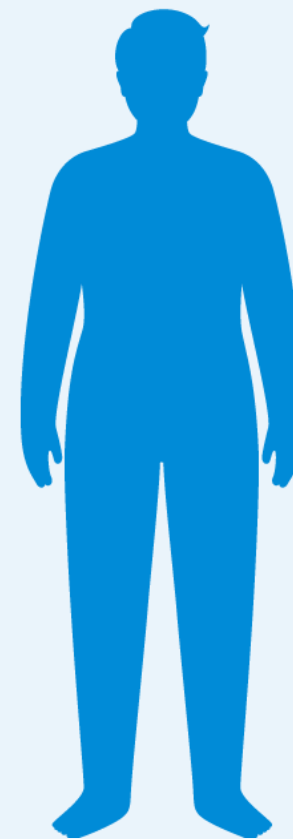
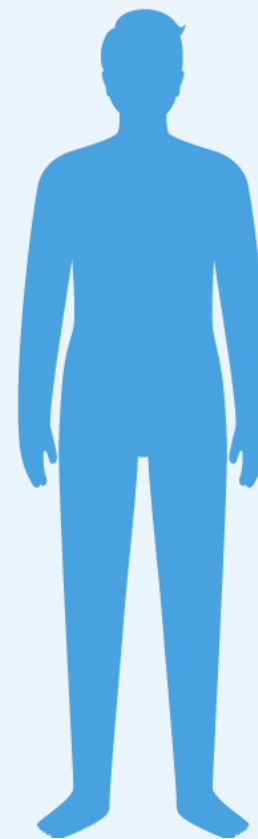
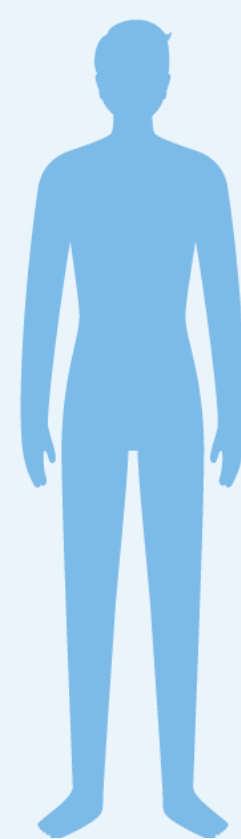

Overgewicht

50,2%

Obesitas

15,7%

<18,5

18,5 - 24,9

25,0 - 29,9

30,0 - 34,9

35,0 - 39,9

40,0 >

ONDER-
GEWICHT

NORMAAL

OVER-
GEWICHT

OBESITAS
klasse I

OBESITAS
klasse II

OBESITAS
Klasse III

BMI = gewicht (kg) / lengte x lengte (m²)

Obesitas

Preventie

Voorkómen dat mensen overgewicht of obesitas ontwikkelen

Taak overheid (en bedrijfsleven)

Behandeling

1. Mensen die al obesitas of overgewicht met complicaties hebben naar een gezonder gewicht brengen
2. Voorkómen van obesitas-gerelateerde andere ziekten

Taak zorgverleners en individu

Invloed van hypofyse- en hypothalamusaandoeningen op lichaamsgewicht

Sterk verhoogd risico op obesitas

- Hypothalamie obesitas (bijvoorbeeld na craniopharyngeoom, operatie of bestraling)
- Ziekte van Cushing

Verhoogd risico op obesitas

- Groeihormoontekort
- Schildklierhormoontekort
- testosterontekort
- Hypofyse-uitval (panhypopituitarisme)

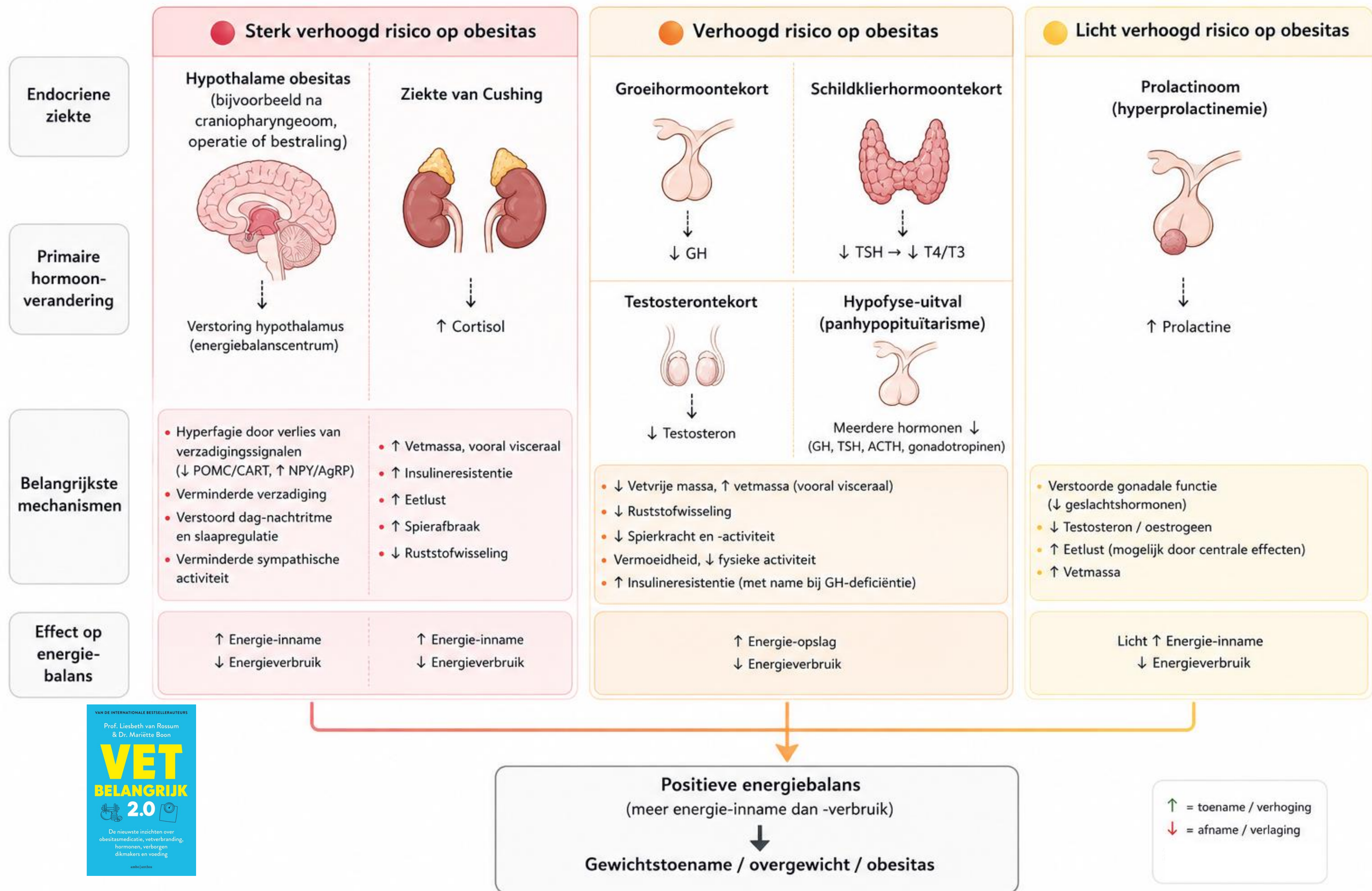
Licht verhoogd risico op obesitas

- Prolactinoom (hyperprolactinemie)

Geen duidelijk verhoogd risico op obesitas

- AVP-deficiëntie (diabetes insipidus)
- Niet-functionerend hypofyseadenoom zonder hormoontekorten
- Acromegalie (wel vaak hoog gewicht, maar niet door teveel vet)

Vetmassa is een orgaan

Rol bij aanmaak(vet)hormonen
en immuunsysteem

Obesitas is een chronische ziekte

Verstoringen in de hormonen:

Vethormonen: oa leptine

Darmhormonen: oa GLP-I

Chronische laaggradige ontstekingen

Veranderingen in immuunsysteem

Obesitas-gerelateerde ziekten

Parodontitis

Respiratoire aandoeningen
Astma
Slaapapneu
Obesitas-hypoventilatie syndroom

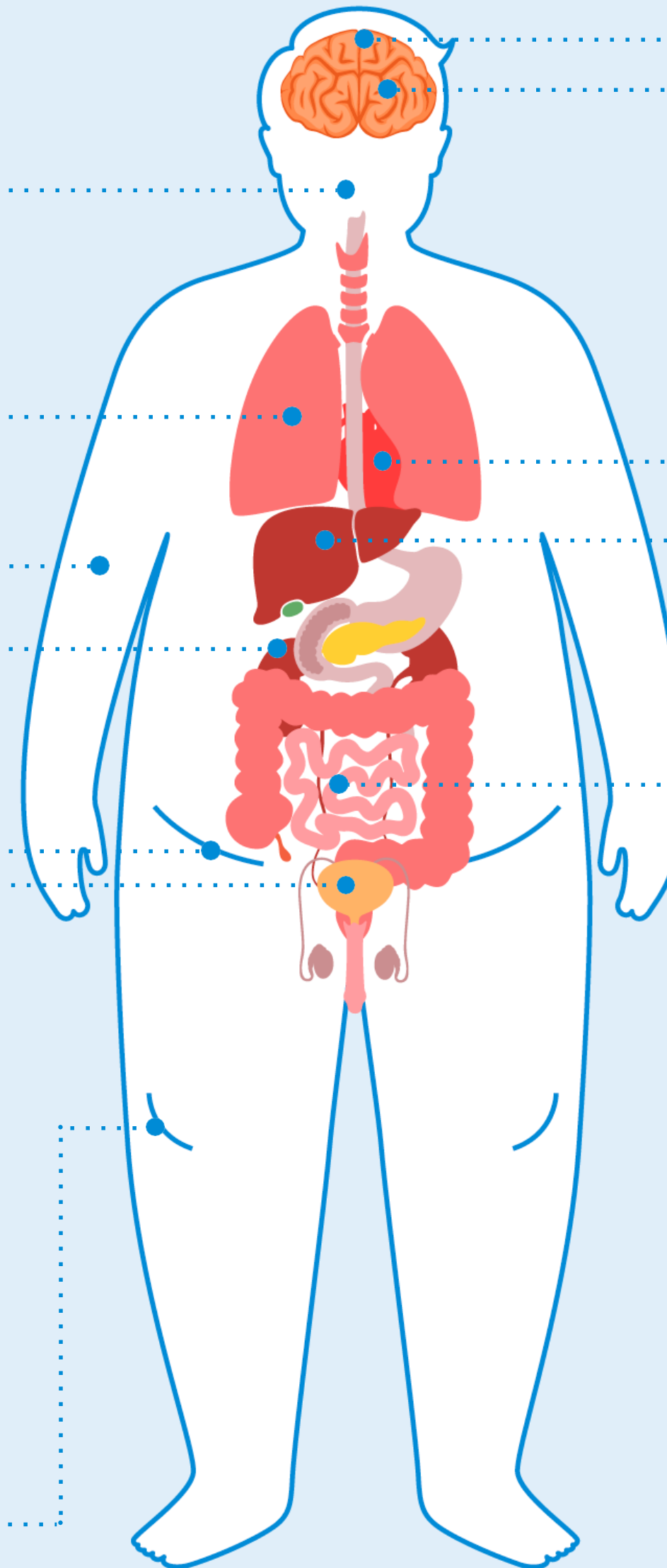
Huidinfecties

Nierproblemen

Lymfoedeem

Urogenitale aandoeningen/fertiliteitsproblemen
Urine-incontinentie
Onvruchtbaarheid
Vrouw specifiek
Polycysteus ovarium syndroom
Miskraam, Hirsutisme

Artrose

Idiopathische intracraniële hypertensie

Psychische aandoeningen
Angst
Depressie

Cardio-metabole complicaties
Metabool:
Diabetes type 2
Dyslipidemie
Metabool syndroom
Jicht
Laaggradige ontsteking
Cardiovasculair:
Hypertensie
Coronaire hartziekte
Hartfalen
Beroerte
Veneuze trombo-embolie
Intracraniële hypertensie
Perifeer arterieel vaatlijden

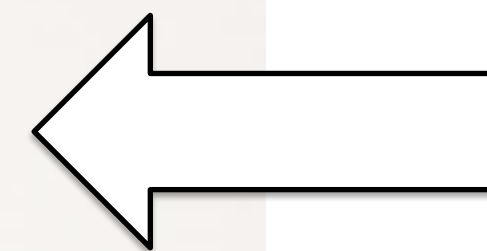
Gastro-intestinale aandoeningen
Galblaasaandoening
Niet-alcoholische leververvetting
Gastro-oesofageale reflux
Hernia diafragmatica

Kanker
Dunne-, dikke- of endeldarmkanker
Slokdarmkanker, Leverkanker
Galblaaskanker
Pancreaskanker
Nierkanker
Leukemie
Myeloom
Lymfoom
Meningeomen
Vrouw specifiek
Postmenopauzale borstkanker
Eierstokkanker
Baarmoederhalskanker
Man specifiek
Prostaatkanker

Autoimmuunziekten

Hedonisch
(belonings)systeem

Cognitieve systeem

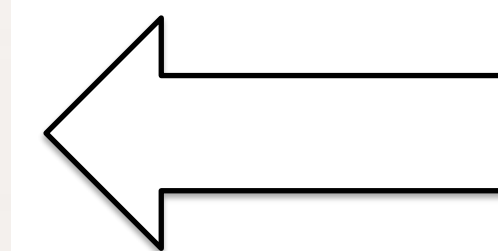
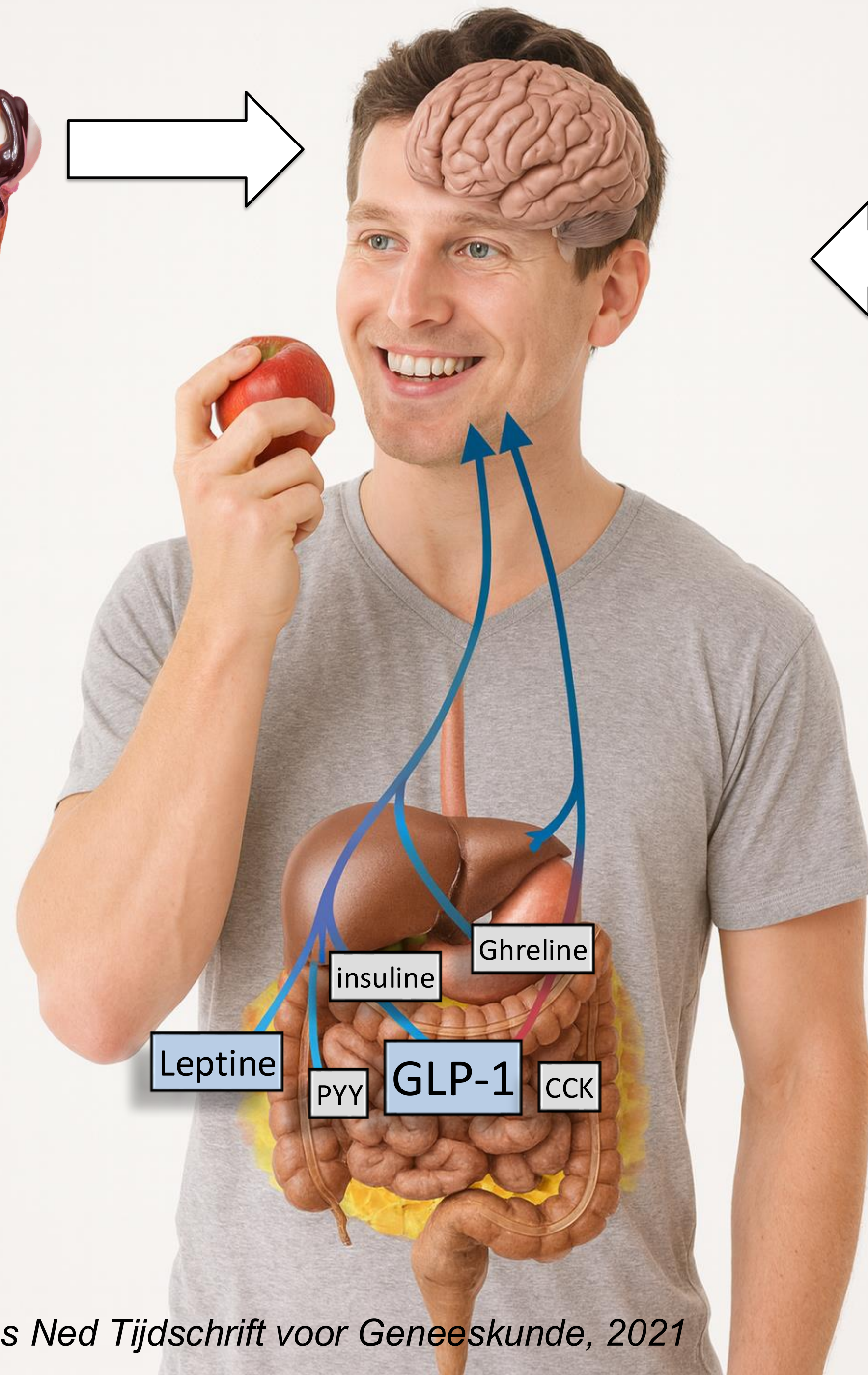
Gedachten

Emoties

Gedrag

Homeostatisch
Systeem
(biologische honger)

EETLUST REGULATIE

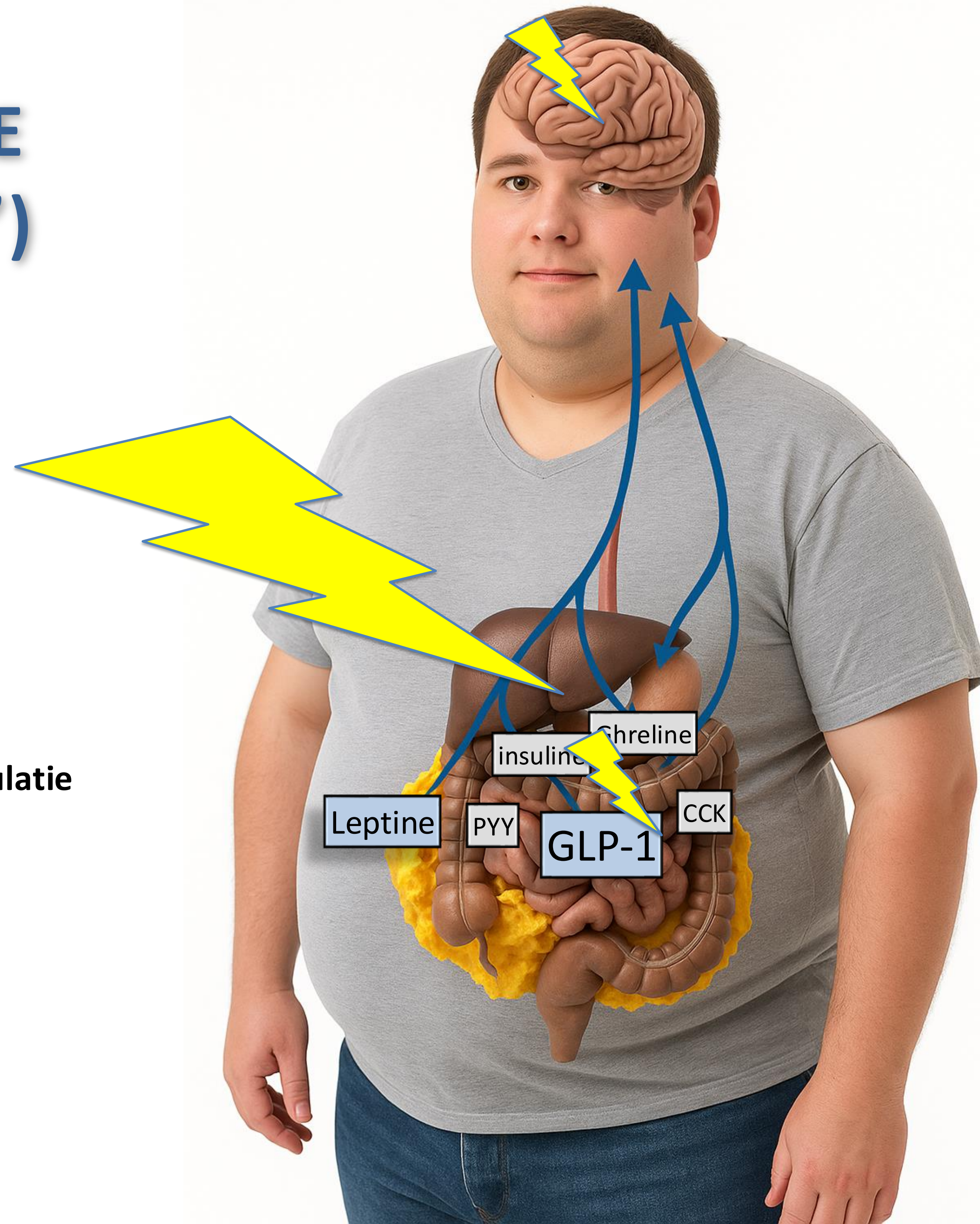

FOOD NOISE (‘eetonrust’)

Eetlust- en verzadigingsregulatie
is verstoord bij obesitas

110 kg

75 kg

Na afvallen:

200-300 min matig intensief bewegen per week
2x krachttraining per week

Boek “VET belangrijk 2.0”

Huisarts Podcast voor Patiënten
aflevering “ Obesitas”

Huisarts Podcast
Voor Patiënten

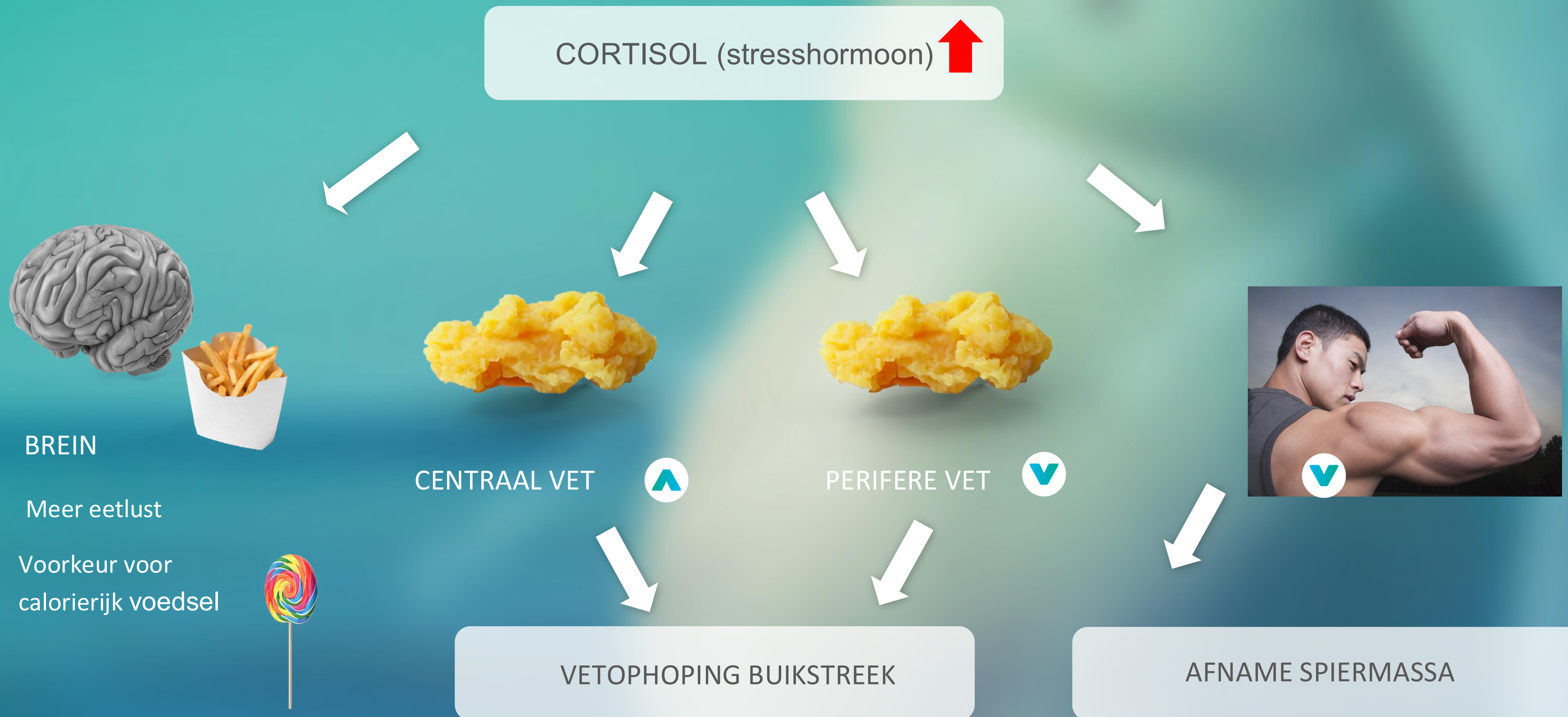

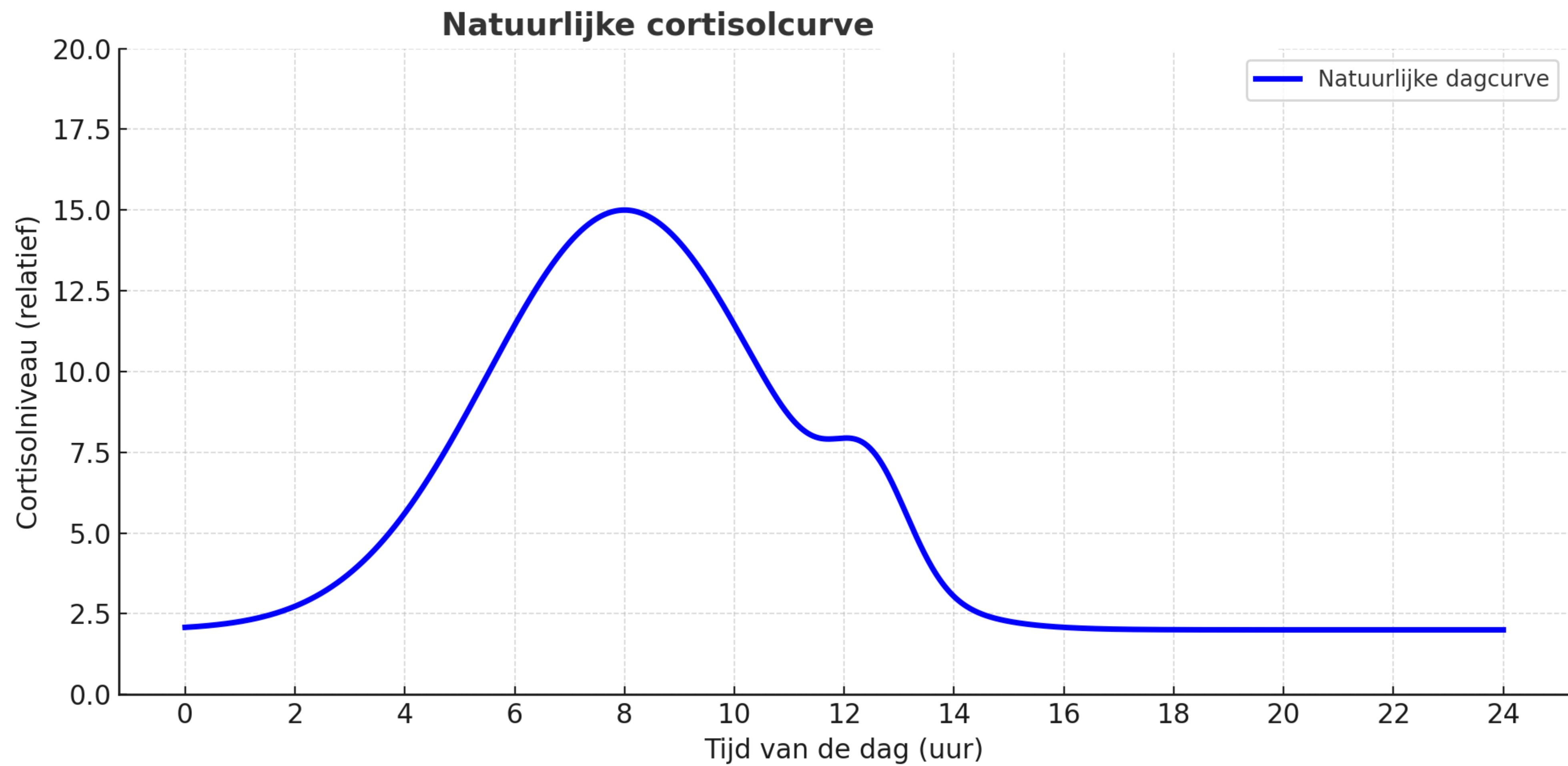
STRESSED
spelled backwards
is DESSERTS

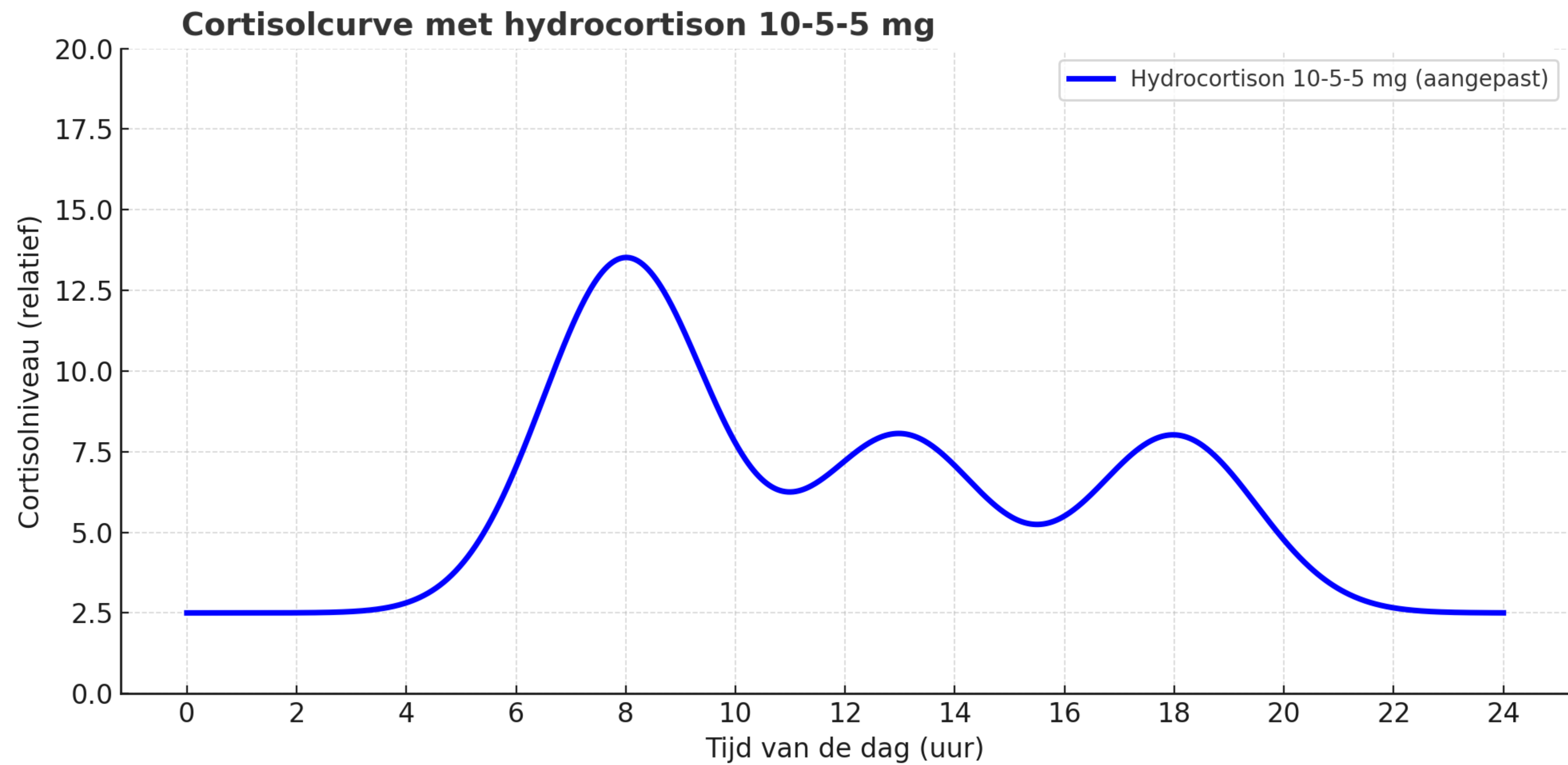

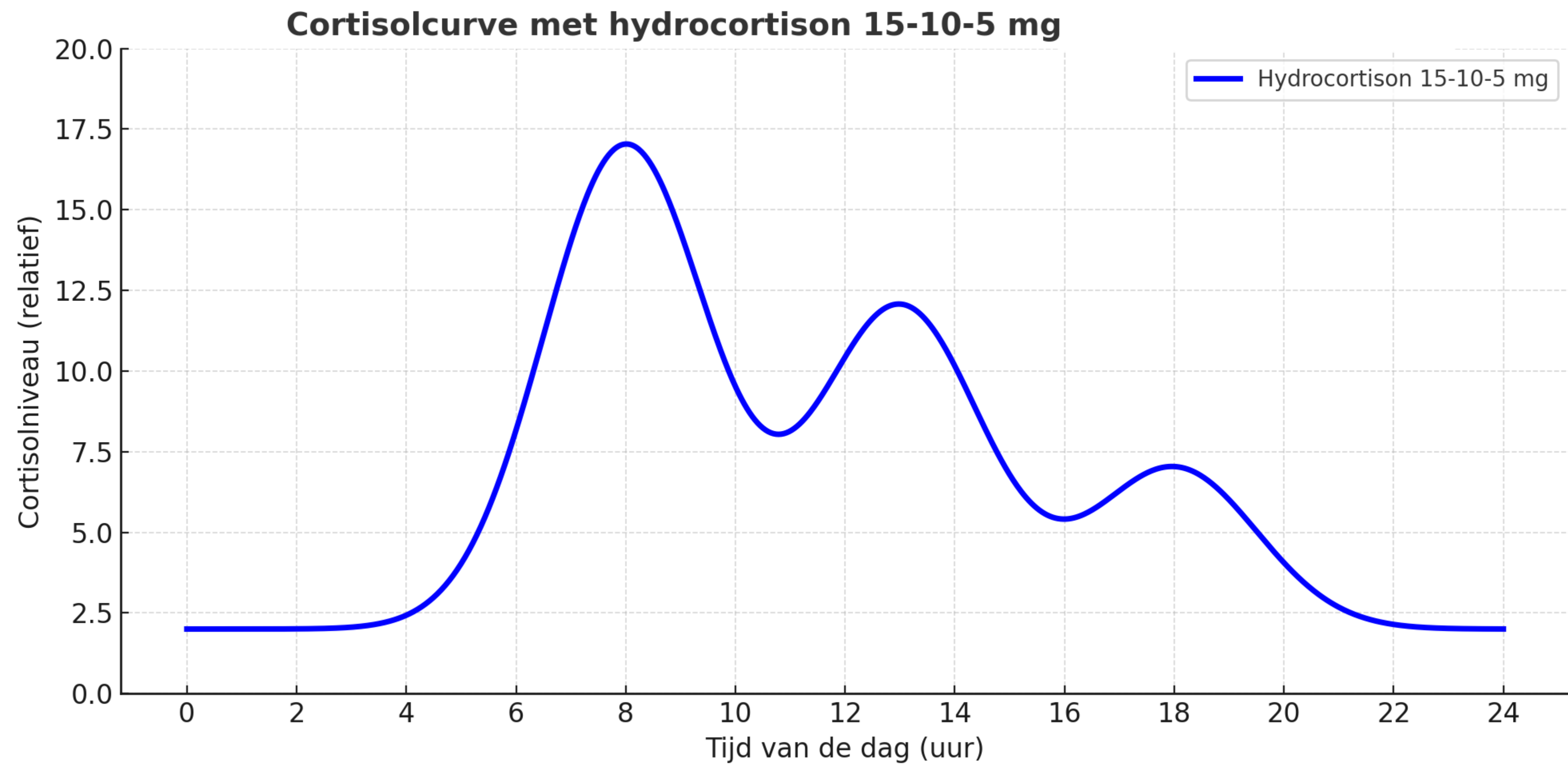

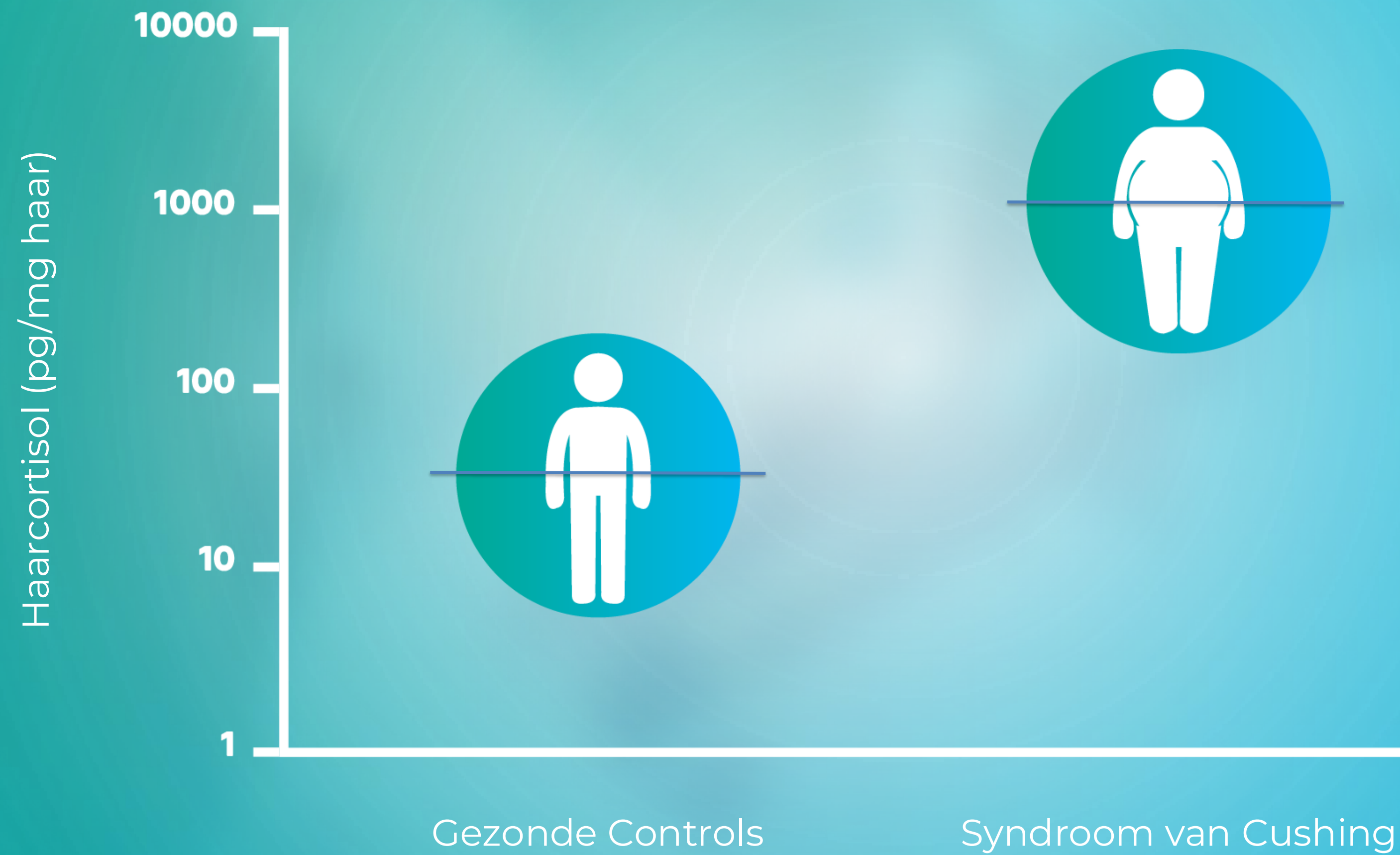

**Cortisol in hoofdhaar is een maat
voor lange termijn cortisolwaarden**

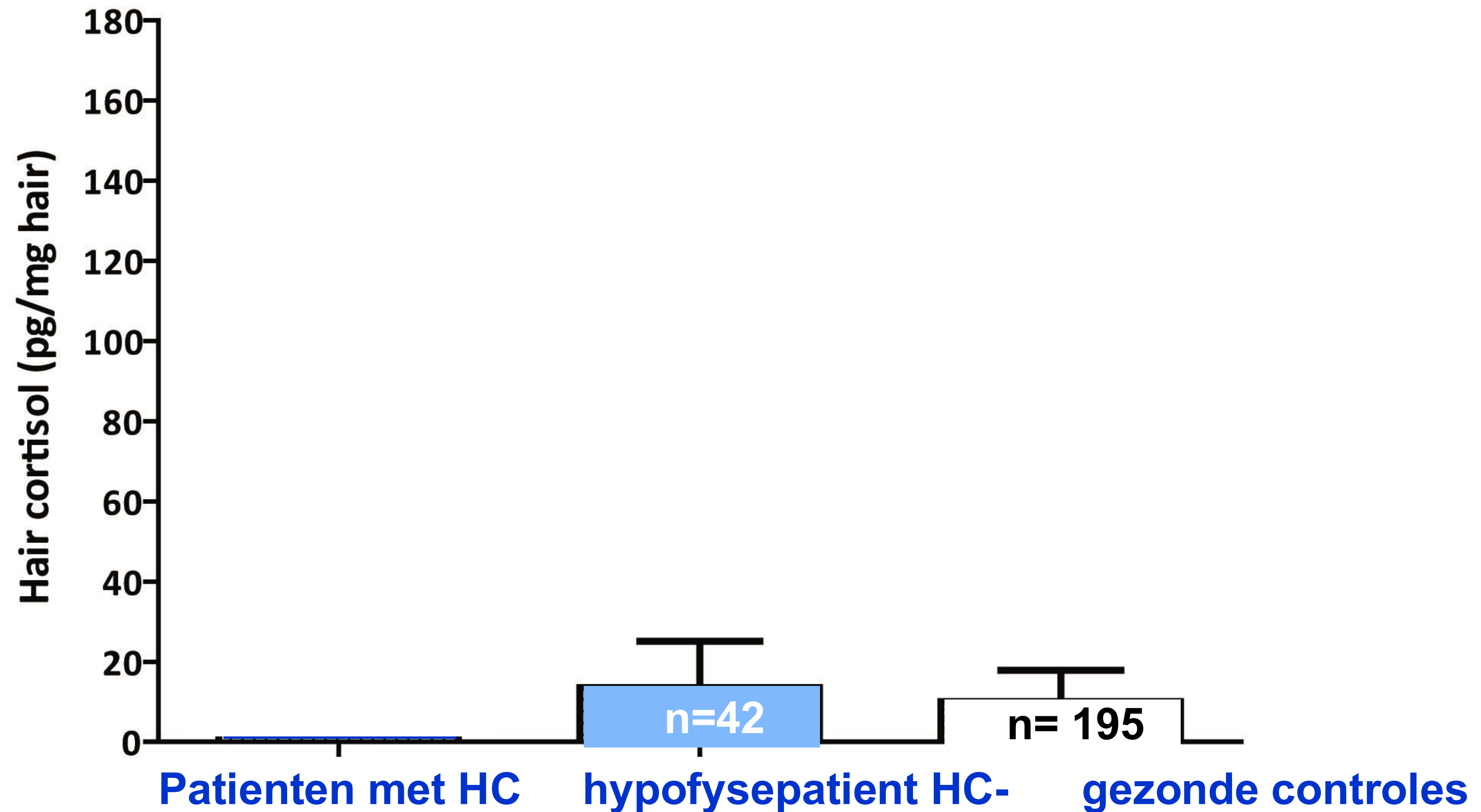

SYNDROOM VAN CUSHING

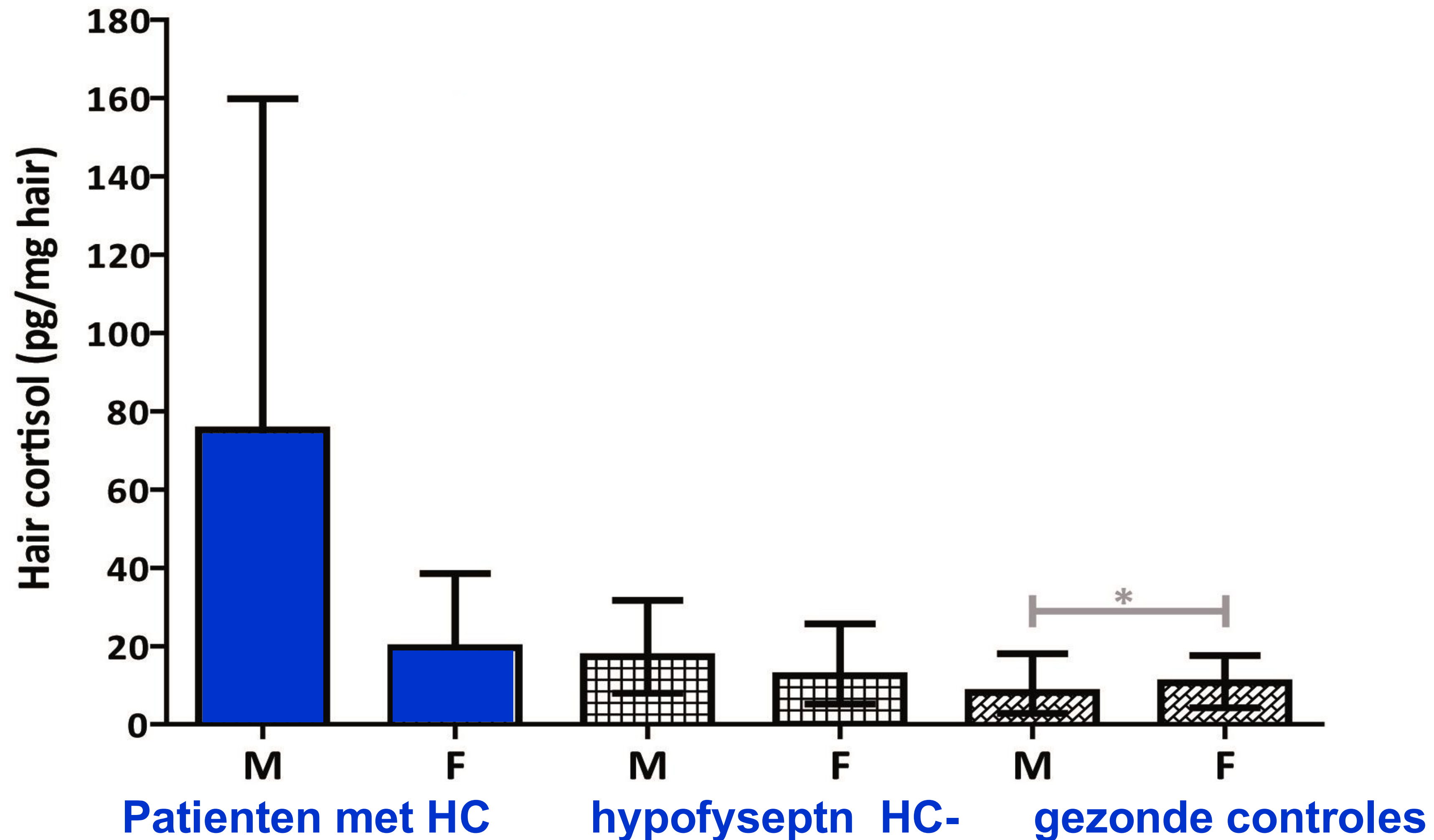

Cortisol in patienten met primaire en secundaire (=door hypofyseprobleem) bijnierinsufficiëntie

Cortisol in patienten met primaire of secundaire bijnierinsufficiëntie met hydrocortisongebruik en controles ingedeeld per geslacht

Aanpak overgewicht in de praktijk

Richtlijn overgewicht en obesitas bij volwassenen

Van Rossum, et al 2023

Betsy 62 jaar

- Hypofyse-uitval na operatie ivm groot hypofyseadenoom en bestraling
- BMI 42 kg/m²
- Hoge bloeddruk
- Obstructief slaapapneu (OSA)
- Knieartrose
- Depressie
- Vermoeidheid en weinig energie

www.checkoorzakenovergewicht.nl

Medicatie

- Betablokker voor hoge bloeddruk
- Citalopram als antidepressivum
- Pregabalin voor chronische pijn
- Levothyroxine en hydrocortison 10-10-5 mg

Leefstijl en psychosociale factoren

- Zittend werk
- Weinig beweging door pijn en vermoeidheid
- Gemiddeld 2 glazen alcohol per dag
- Veel stress door mantelzorg voor partner
- Slechte slaap door OSA

Oorzakelijke, bijdragende en/of in standhoudende factoren van overgewicht/obesitas

Tabel 1

Voorbeelden	1. Leefstijl	2. Sociaal economisch	3. Psychisch	4. Medicatie	5. Hormonaal	6. Hypothalaam	7. (Mono)genetisch / Syndromaal	
	Veelvoorkomend	Veelvoorkomend	Veelvoorkomend	Veelvoorkomend	Veelvoorkomend	Zeldzaam	Zeldzaam	Zeldzaam
	Ongezond eetpatroon Te weinig beweging Chronisch slaapttekort Obstructief slaap-apneusyndroom Nachtdiensten Timing van maaltijden Fors alcoholgebruik Stoppen met roken Culturele of sociaal-economische factoren	Financiële zorgen Eenzaamheid Niet meer (zelfstandig) kunnen deelnemen aan samenleving Overlijden of ernstige ziekte partner/familie, verlies van werk, mini-mum inkomen, armoede Moeite met lezen, schrijven, rekenen, begrip (laaggeletterdheid, verminderde gezondheidsvaardigheden) Culturele gewoonten	Depressie Chronische stress Psychotrauma Kindermishandeling (fysiek of emotioneel) in verleden Seksueel misbruik in verleden Eetbuistoornis zoals Binge eating disorder en Boulimia Nervosa	Antihypertensiva: β-blockers, α-blockers Pijnmedicatie: pregabaline, amitryptiline Diabetes medicatie: insuline, glimepiride Antidepressiva: mirtazapine, citalopram, paroxetine Anti-epileptica: carbamazepine, valproïnezuur, gabapentine Corticosteroïden (langdurig gebruik): oraal, injecties en soms lokaal	Hypothyreoïdie Polycysteus ovarium syndroom (PCOS) Mannelijk hypopgonadisme Behoud extra gewicht na zwangerschap Menopauze	Hypothalame schade na bestraling, operatie of hoofd-trauma Hypothalame tumor Craniopharyngeoom Malformatie	Monogenetische obesitas Op jonge leeftijd obesitas Extreme eetlust Opvallend gewichtsverschil met familieleden	Syndromale obesitas Op jonge leeftijd obesitas Extreme eetlust Opvallend gewichtsverschil met familieleden Dysmorfe kenmerken
	Analyse van ~50.000 mensen 91,9% ≥2 factoren 71,3% ≥3 factoren							
						Zeldzaam		
					Hypopituitarisme (Cyclisch) Cushing's syndroom Groeihormoon tekort		Voorbeelden: Mutaties in genen van MC4R, POMC, leptine, leptine-receptor, PCSK1	Voorbeelden: Prader-Willi, Bardet-Biedl, 16p11.2 deletie, pseudohypoparathyreoïdie type 1 (PHP1a), Alström syndroom

www.checkoorzakenovergewicht.nl

Bron: Van Rossum, Freijer, van Kemenade et al, Richtlijn overgewicht en obesitas bij volwassenen, 2023 gebaseerd op Van der Valk, van den Akker,.. van Rossum et al, Obesity Reviews, 2019

Uitslag checkoorzakenovergewicht.nl

[Export PDF](#)

Deze vragenlijst is gemaakt voor mensen met overgewicht of ernstig overgewicht (obesitas). Het doel van het invullen van de vragenlijst is om meer inzicht te krijgen in de mogelijke onderliggende oorzaken van uw overgewicht. De uitslag kunt u delen met uw arts/zorgverlener. Dit kan uw zorgverlener helpen om de juiste diagnose te stellen en u daarbij van het juiste advies te voorzien.

Samenvatting

- Geen aanwijzingen voor hormonale oorzaken
- Medicamenteuze oorzaken: gebruik van Metoprolol, Corticosteroïden: Neusspray
- Aanwijzingen voor psychische of sociale oorzaken:
  - U geeft aan last te hebben van stress
  - U geeft aan dat u geldproblemen heeft
- Geen aanwijzingen voor leefstijl-gerelateerde oorzaken
- Geen aanwijzingen voor hypothalamische oorzaken
- Geen aanwijzingen voor genetische oorzaken

Met de volgende mogelijke gevolgen:

- Artrose

www.behandelovergewicht.nl

Betsy 62 jaar

Na integrale aanpak middels:

1. Aanpassen medicatie met een mogelijk gewicht verhogende werking:
hydrocortison 5 mg omlaag, ander hoge bloeddrukmiddel
2. Verwijzing gecombineerde leefstijlinterventie (GLI)
3. Hulp bij mantelzorg en mentale situatie
4. Slaapapneubehandeling (CPAP)

Jaar later

- BMI 42 → 39 kg/m² (8.7 kg gewichtsverlies)
- Betere conditie
- Minder pijn
- Bloeddruk nog verhoogd

→ start liraglutide

- BMI 39 → 29 kg/m²
- Alternatief bloeddrukmiddel kon worden gestopt
- Antidepressivum afgebouwd
- Pregabaline gestopt
- Slaapapneu sterk verbeterd
- Meer mobiliteit ondanks artrose

NIEUW: Monitoringsfunctie vervolgen voor evaluatie:

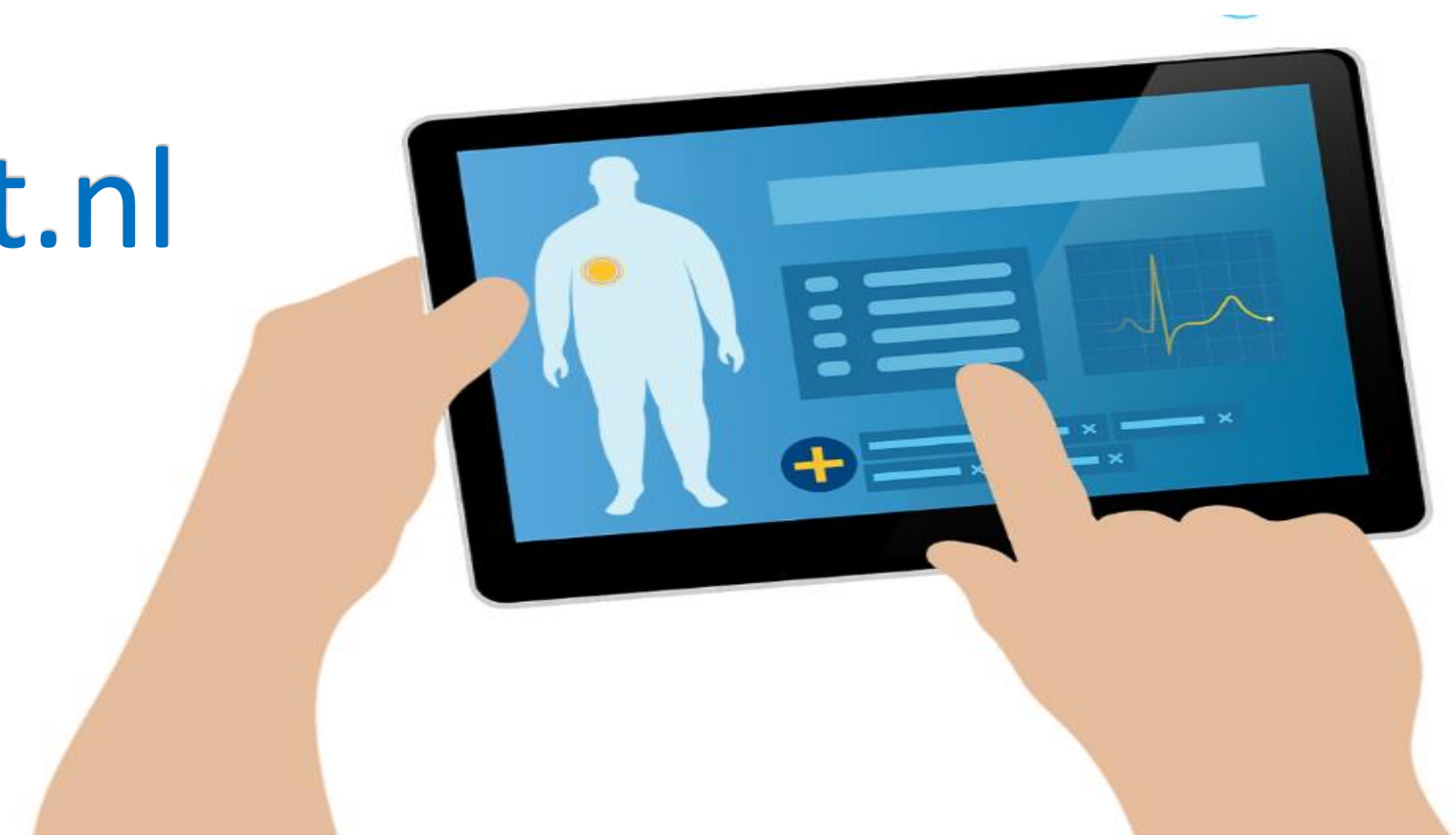
Veranderingen in leefstijl en andere factoren die gewicht beïnvloeden, oa:

- Leefstijlfactoren: oa voeding, beweging, slaap, stress, roken, alcohol
- Sociale factoren: oa geldproblemen
- Psychische factoren: oa eetbuien
- Medicatie die leefstijl belemmeren/potentieel gewicht verhogende werking

Comorbiditeiten (algoritmen gebaseerd op richtlijnen), oa:

- Artrose (NICE criteria)
- Obstructief slaap apneu syndroom (stopbang criteria)
- Depressie

www.checkoorzakenovergewicht.nl

Obesitas behandelingen -multidisciplinaire richtlijn 2023

Leefstijl

- Gecombineerde leefstijlinterventie (GLI) programma's vergoed (live programma of online)
- GLI programma voor diabetes type 2 (Keer diabetes om) vergoed

Medicijnen

- Liraglutide 3 mg vergoed BMI ≥ 35 met bijkomende ziekte of BMI ≥ 40 vergoed (**niet** bij DM2)
- Naltrexon/ Bupropion vergoed BMI ≥ 27 met bijkomende ziekte of BMI ≥ 30 (**wel** bij DM2)
- Semaglutide 2.4 mg vergoeding in beoordeling
- Tirzepatide vergoeding in beoordeling
- Orlistat
- Toekomst: oa duo-agonisten (tirzepatide) en tri-agonisten

Maagoperaties (Bariatrische chirurgie)

- Maagverkleining gastric bypass vergoed

Erkende gecombineerde leefstijlinterventie (GLI)-programma's:

BeweegKuur, SLIMMER, Cool, Samen Sportief in Beweging, X-Fittt en KeerDiabetes2 Om voor mensen met type 2 diabetes

Behandelfase 6-8 maanden

veranderen van ongezonde gewoonten tot gezonde gewoonten (**voeding, beweging, slaap, stress, sociaal**)

Onderhoudsfase tot 2 jaar

www.vitaalkaart.nl

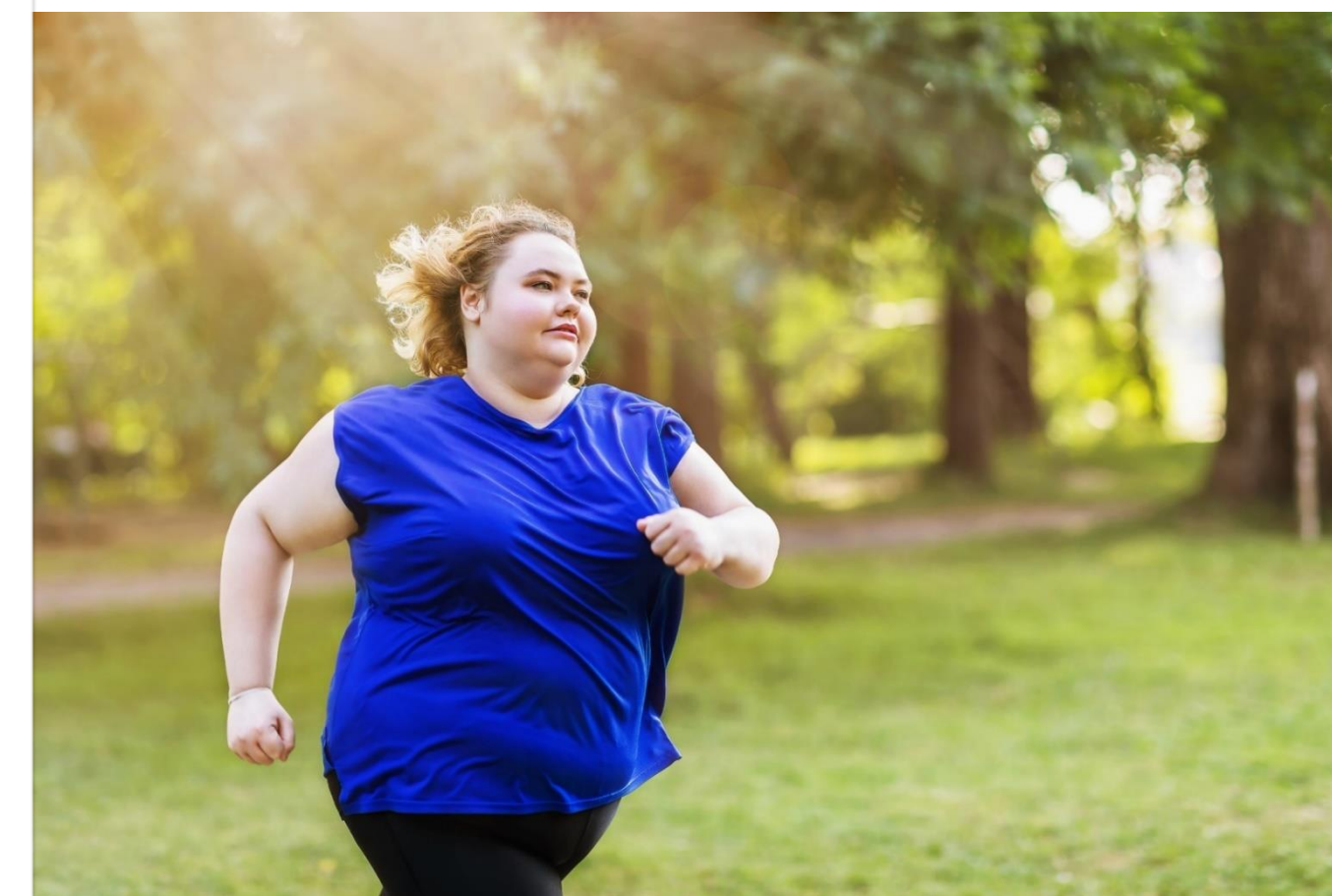
Of www.behandelovergewicht.nl

Online GLI's

Ancora Health gebaseerd op Slimmer → aanmelden via gli@ancora.health Ook Engelstalige GLI

MiGuide gebaseerd op Cool → aanmelden via info@MiGuide.nl

Keer Diabetes Om (diabetesGLI) → www.keerdiabetesom.nl

Vitaal Kaart

www.vitaalkaart.nl

De Vitaalkaart geeft een overzicht van het landelijke aanbod van zorg- en hulpverleners op het gebied van leefstijlbegeleiding, psychische ondersteuning en sociale hulpverlening.

Vind een leefstijlcoach ↗

Vind een diëtist ↗

Vind hulp bij stoppen met roken ↗

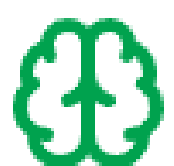
Vind sociaal-economische hulp ↻

Vind een fysiotherapeut ↗

Vind een oefentherapeut ↗

Vind een psycholoog ↗

Vind een RIVM-erkend GLI programma ↗

Vind hulp bij overgewicht ↻

Vind een gewichtsconsulent

Voedingsadviezen: gevarieerd en onbewerkte producten

Eten

- Eet dagelijks veel groente (minimaal 250 g) en fruit (2 stuks)
- Kies vooral volkorenproducten, zoals volkorenbrood, volkorenpasta en zilvervliesrijst
- Gebruik voldoende peulvruchten, noten en andere plantaardige eiwitbronnen
- Eet regelmatig vis en beperk rood en bewerkt vlees Kies voor zachte of vloeibare vetten, zoals olijfolie en plantaardige smeer- en bereidingsvetten
- Gebruik zuivel en andere eiwitbronnen passend bij leeftijd en gezondheid

Drinken

- Vooral water, thee en koffie zonder suiker
- Bij voorkeur geen alcohol, of als je wel drinkt: max 1 glas bij dag

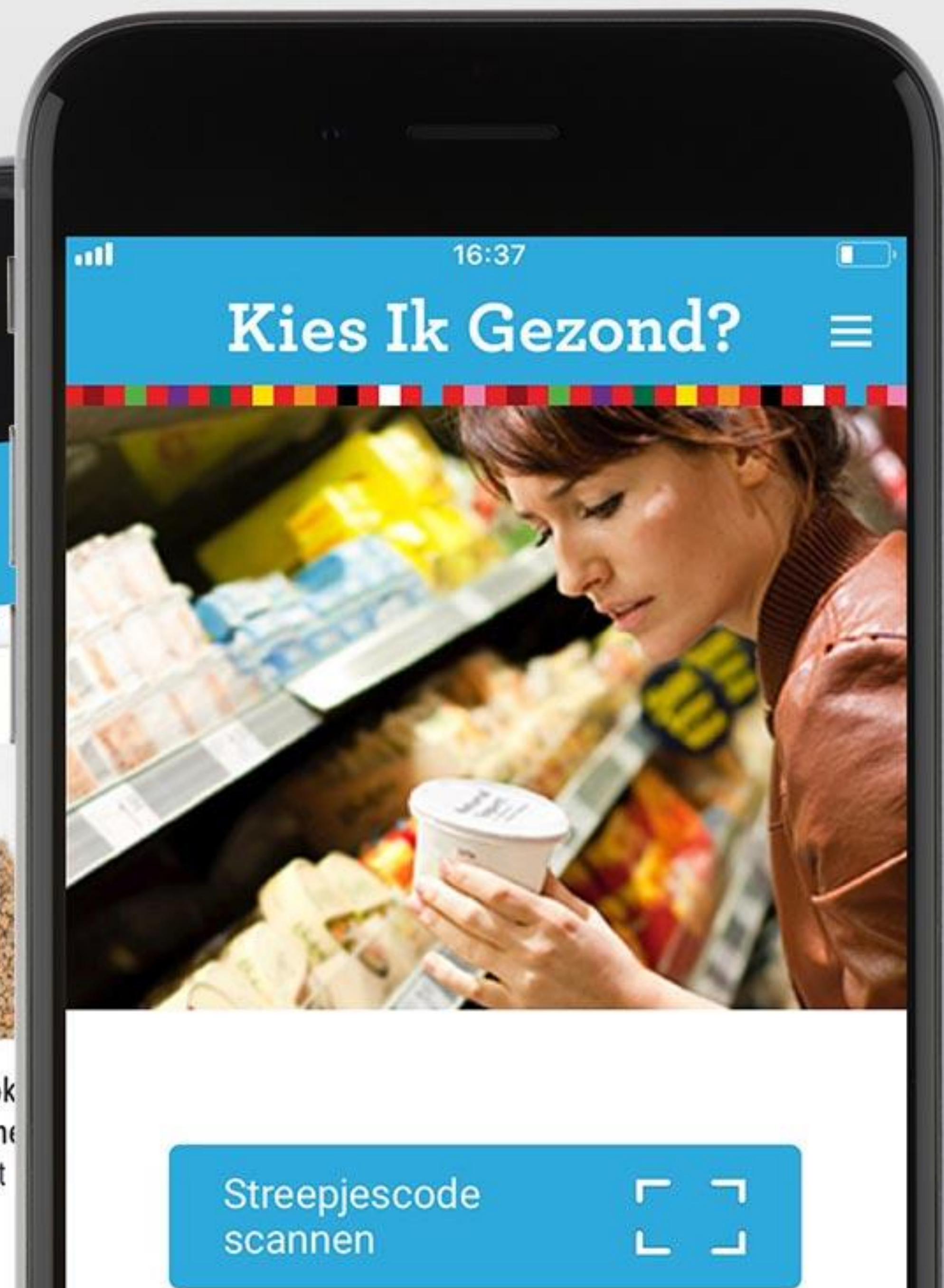
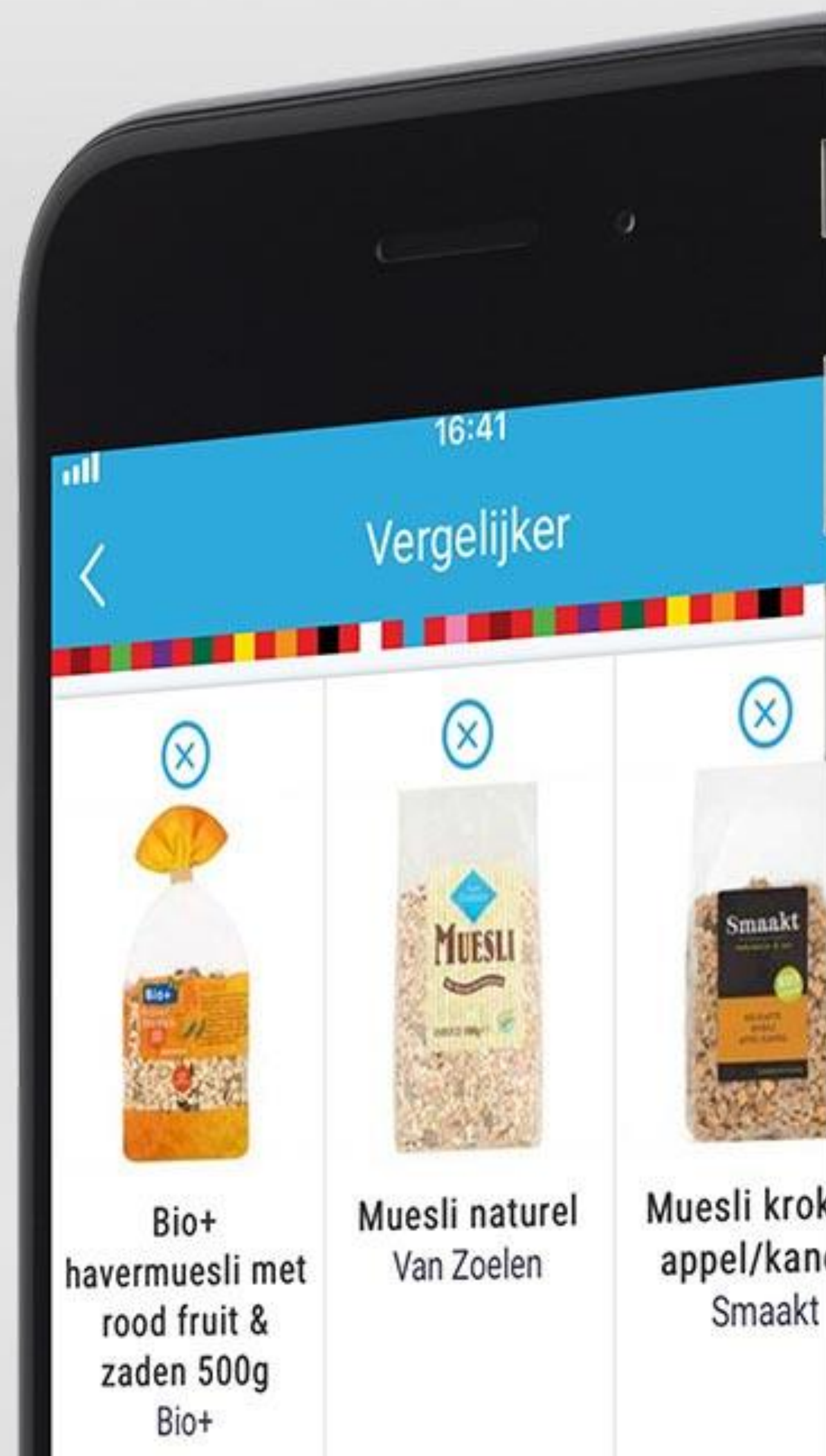
Bijna 80 % van de producten in de supermarkt is niet gezond

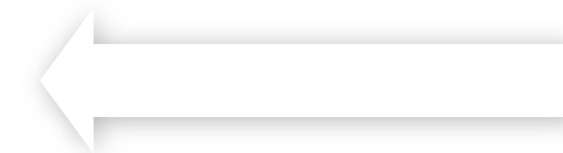
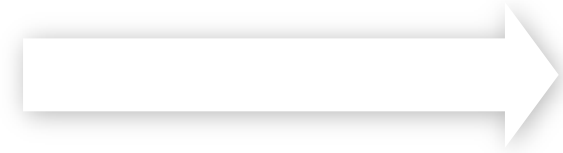

Kies Ik Gezond?
Voedingscentrum

Hedonisch
(belonings)systeem

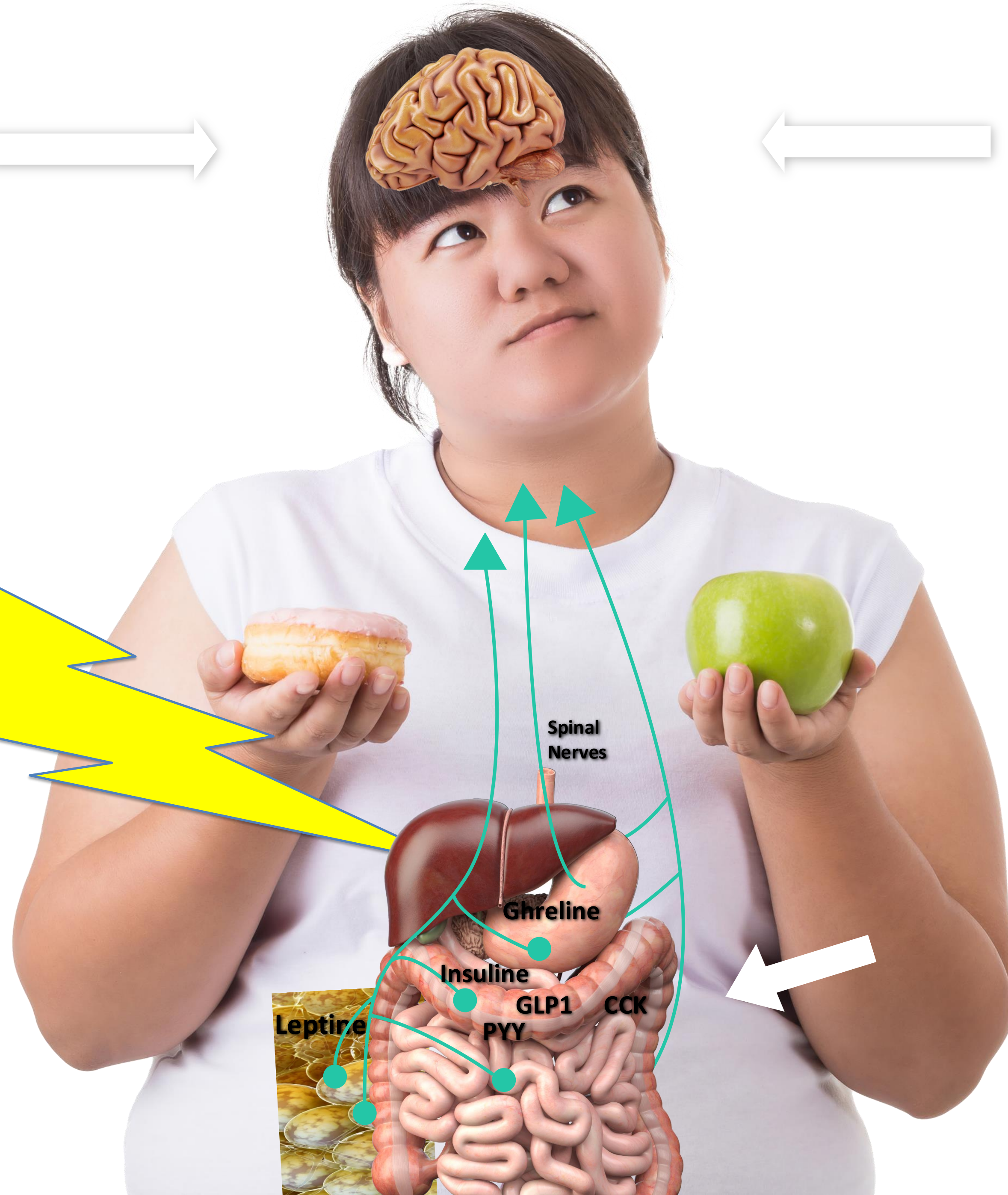
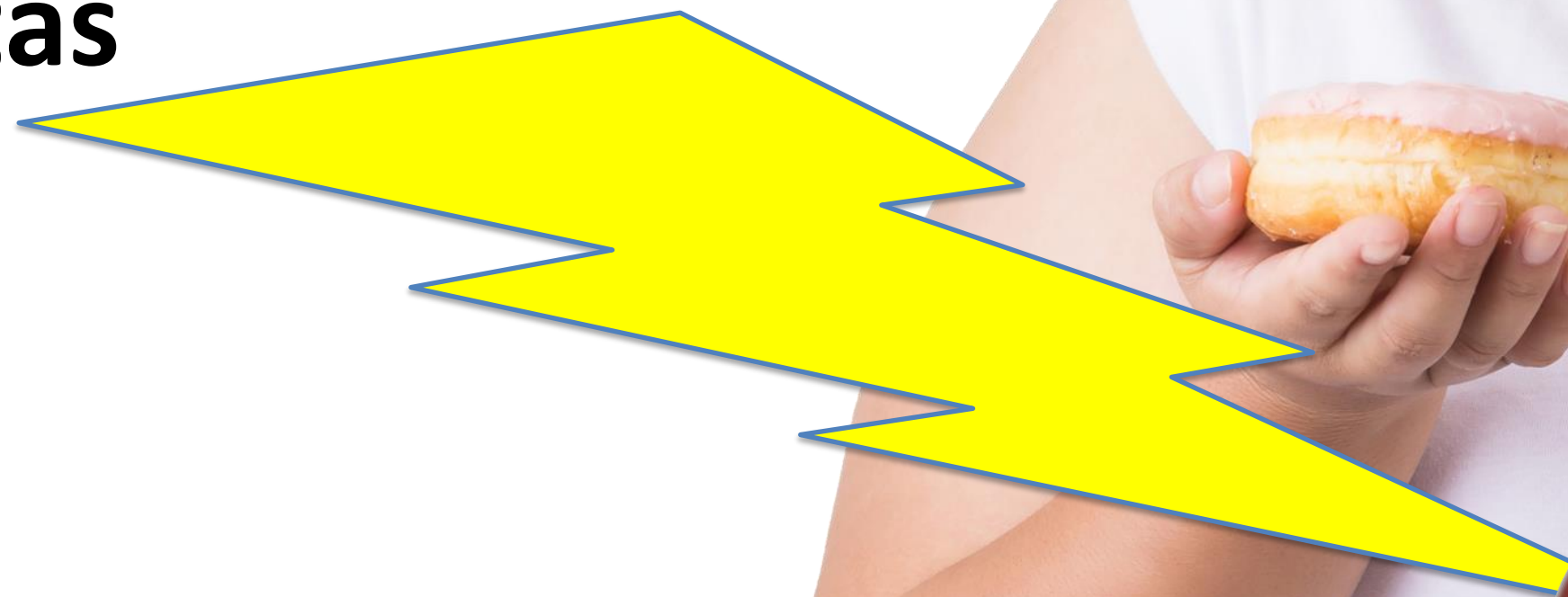
Cognitieve system

Gedachten

Emoties

Gedrag

Eetlust en verzadigings
regulatie is verstoord
bij obesitas

Homeostatisch
systeem

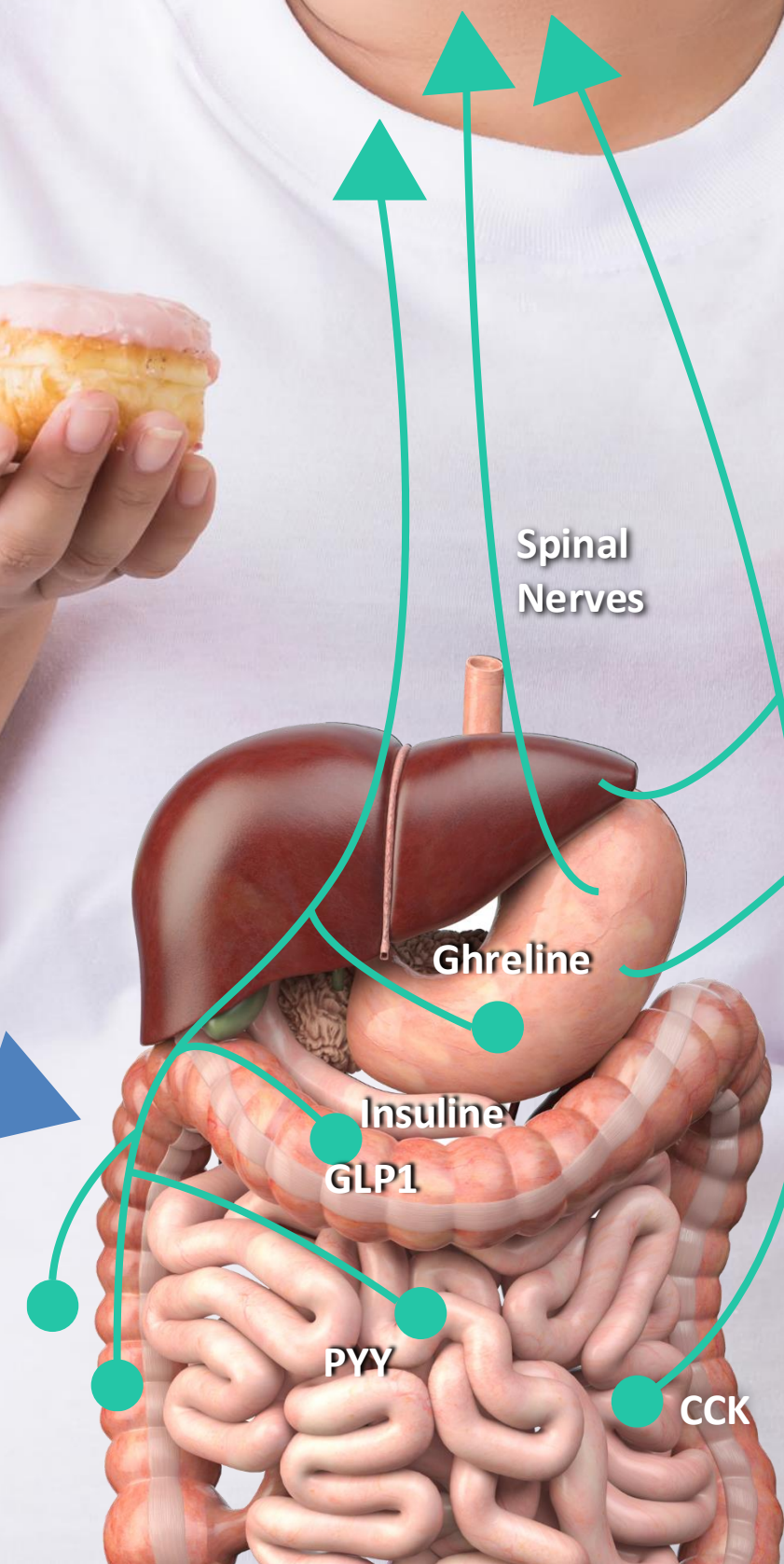

Gewicht verlagende medicatie

Naltrexon/bupropion

GLPI analoga
Liraglutide 3 mg
Semaglutide 2.4 mg
Tirzepatide (GLPI/GIP)

Obesitasmedicatie NHG standard en multidisciplinaire richtlijn

	Naltrexon/ bupropion	Liraglutide 3.0 mg	Semaglutide 2.4 mg
Generatie	2e	2e	3e
Gewichtverlies (GV) na een jaar	55% heeft $\geq 5\%$ GV 30% heeft $\geq 10\%$ GV	63% heeft $\geq 5\%$ GV 34% heeft $\geq 10\%$ GV	86% heeft $\geq 5\%$ GV 69% heeft $\geq 10\%$ GV 32% heeft $\geq 20\%$ GV
Dosering	2x daags tablet	1x/dag prikpen	1x/week prikpen
Kosten	€ 98 /maand Vergoed basispakket	€ 250 /maand Vergoed basispakket	€ 170 /maand Vergoeding in beoordeling

Vergoedingscriteria en Q&A voor zorgverleners en voor patiënten op:

www.behandelovergewicht.nl

Contra-indicaties en bijwerkingen

	Naltrexon/ Bupropion	Liraglutide 3.0 mg	Semaglutide 2.4 mg
Contraindicaties	▪ Zwangerschap ▪ Epilepsie, tumor CZS ▪ Afhankelijkheid of acute onttrekking van opiaten of alcohol ▪ Ongecontroleerde hypertensie ▪ Ernstig lever of nierlijden	▪ Zwangerschap ▪ Persoonlijke of familie voorgeschiedenis van medullair schildklier carcinoom of MEN syndroom type 2 ▪ Galstenen, pancreatitis	▪ Zwangerschap ▪ Persoonlijke of familie voorgeschiedenis van medullair schildklier carcinoom of MEN syndroom type 2 ▪ Galstenen, pancreatitis
Meest voorkomende bijwerkingen (≥10%)	Misselijkheid, obstipatie, braken, hoofdpijn, duizeligheid	Misselijkheid, obstipatie, braken, hoofdpijn, diarree	Misselijkheid, obstipatie, braken, hoofdpijn, diarree, buikpijn, vermoeidheid

CZS, centraal zenuw stelsel; MEN, multiple endocrine neoplasia.

Naltrexone/bupropion [SmPC]. EMA. Published April 15, 2015. Updated July 21, 2023; Liraglutide [SmPC]. EMA. Published April 16, 2015. Updated June 29, 2022; Semaglutide (Wegovy) [SmPC]. EMA. Published March 10, 2022. Updated June 9, 2023.

Gewichtsgerelateerd gezondheidsrisico (GGR) en indicatie algemene behandelmogelijkheden¹ voor volwassenen met overgewicht en obesitas

GGR

- 1. BMI
- 2. buikomvang
- 3. obesitas-gerelateerde ziekten

² BMI KG/M²	GEEN VERGROTE BUIKOMVANG² OF COMORBIDITEIT³	BUIKOMVANG⁴ Man ≥102 cm vrouw ≥88 cm	COMORBIDITEIT³
≥ 25 BMI < 30 Overgewicht	Adviezen gezonde leefstijl⁵	Basis GLI⁶	Basis GLI (met aanvullende zorg)⁶
		Bij BMI ≥ 27 kg/m²: overweeg gewichtsreducerende medicatie toe te voegen na één jaar behandeling met de geïndiceerde GLI naar oordeel van de zorgprofessional(s)⁶	
≥ 30 BMI < 35 Obesitas	Adviezen gezonde leefstijl⁵	Basis GLI⁶	Basis GLI (met aanvullende zorg)⁶
		Overweeg gewichtsreducerende medicatie toe te voegen na één jaar behandeling met de geïndiceerde GLI naar oordeel van de zorgprofessional(s)⁶	
			Bij DM2: indien GLI en maximale inzet gewichtsreducerende medicatie onvoldoende effect hebben, overweeg metabole chirurgie
≥ 35 BMI < 40 Obesitas klasse II	Basis GLI	Gespecialiseerde GLI⁶,⁷ (evt. basis GLI met/zonder aanvullende zorg)	Gespecialiseerde GLI⁶,⁷ (evt. basis GLI met aanvullende zorg)
		Overweeg toevoegen van gewichtsreducerende medicatie na één jaar behandeling met de geïndiceerde GLI of vroeger in de behandeling naar oordeel van de zorgprofessional(s)⁶,⁷	
		Patiënt met een Aziatische of Hindoestaanse achtergrond: Overweeg metabole chirurgie	
			Overweeg metabole chirurgie
BMI ≥ 40 Obesitas klasse III	Gespecialiseerde GLI⁶,⁷		
	Overweeg toevoegen van gewichtsreducerende medicatie vroeg in de behandeling met de geïndiceerde GLI naar oordeel van de zorgprofessional(s)⁶,⁷		
	Overweeg samen met de patiënt en een multidisciplinair behandelteam de mogelijkheid van metabole chirurgie		

Mate van GGR:

Licht verhoogd

Matig verhoogd

Sterk verhoogd

Extreem verhoogd

www.behandelovergewicht.nl

NHG-standaard

leidend voor huisartsen en POH's

Graad	BMI (kg/m²)	Geen comorbiditeit		Gewichtsgelateerde comorbiditeit*
		Buikomvang niet vergroot	Buikomvang ≥ 88 cm (♀)/102 cm (♂)	
Overgewicht	25-29,9 ^{†‡}	Leefstijladviezen (eventueel onder begeleiding diëtist/fysiotherapeut)	- Leefstijladviezen (eventueel onder begeleiding diëtist/fysiotherapeut) - Overweeg GLI	- Leefstijladviezen (eventueel onder begeleiding diëtist/fysiotherapeut) - Overweeg GLI
Obesitas	30-34,9 [†]	Leefstijladviezen (eventueel onder begeleiding diëtist/fysiotherapeut)	- Leefstijladviezen (eventueel onder begeleiding diëtist/fysiotherapeut) - Overweeg GLI	- Leefstijladviezen (eventueel onder begeleiding diëtist/fysiotherapeut) - Overweeg GLI
Ernstige obesitas	35-39,9 [†]	- Leefstijladviezen (eventueel onder begeleiding diëtist/fysiotherapeut) - Overweeg GLI		overweeg obesitas medicatie indien <10% gewichtsverlies na een jaar GLI
Zeern ernstige obesitas	≥ 40 [†]			

[†]BMI KG/M

≥ 25 BMI < Overgewicht

Wanneer mag bij volwassenen obesitas medicatie overwogen worden?

Multidisciplinaire Richtlijn (MDR)

leidend voor alle andere artsen, paramedici en leefstijlcoaches

¹ BMI KG/M ²	GEEN VERGROTE BUIKOMVANG ¹ OF COMORBIDITEIT ²	BUIKOMVANG ¹ Man ≥ 102 cm vrouw ≥ 88 cm	COMORBIDITEIT ²
≥ 25 BMI < 30 Overgewicht	Adviezen gezonde leefstijl ³	overweeg obesitas medicatie indien <5% gewichtsverlies na een jaar GLI	
≥ 30 BMI < 35 Obesitas klasse I	Adviezen gezonde leefstijl ³		
≥ 35 BMI < 40 Obesitas klasse II			
BMI ≥ 40 Obesitas klasse III		overweeg obesitas medicatie indien <10% gewichtsverlies na een jaar GLI of eerder naar oordeel van de zorgprofessional	

Obesitas medicatie voor obesitas-gerelateerde ziekten

Clinical trials geregisteerde medicatie

Obesitas

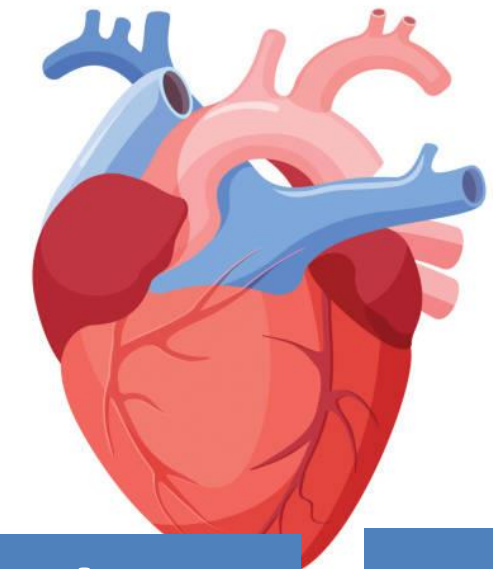

Food cravings

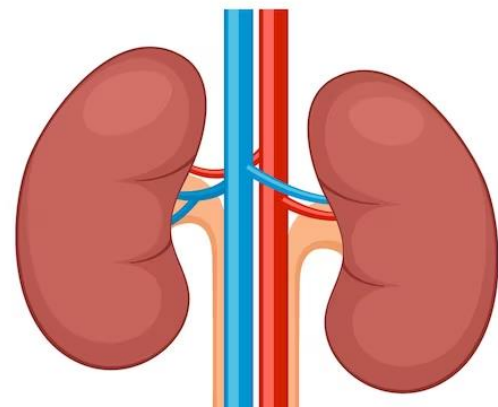
Diabetes type 2

Prediabetes

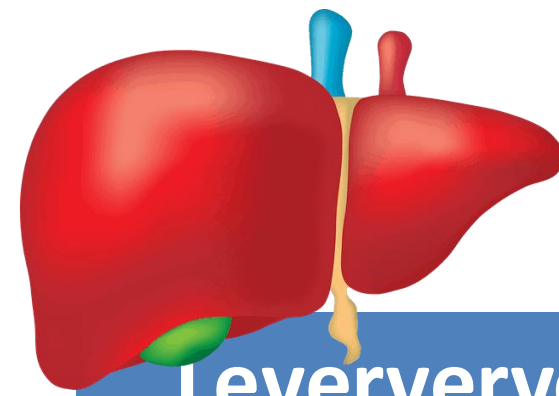

Hart- en vaatziekten

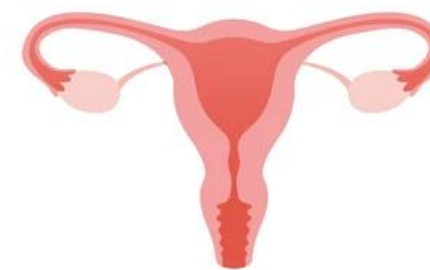
Hartfalen

Nierziekten

Leververvetting
(MALSD)

Polyendocrien metabool
ovarium syndroom
(PMOS/PCOS)

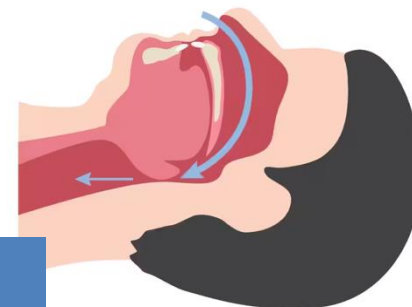
Kwaliteit van
leven

Depressie

Knie artrose

Slaap apneu
syndroom (OSAS)

Semaglutide en Tirzepatide met minder middelenmisbruik

Aanwijzingen voor beschermende effecten van deze obesitas medicijnen bij:

Alcohol misbruik

*Klausen et al, Lancet mei 2026
(semaglutide, RCT)*

Rookverslaving

Opiaatafhankelijkheid

Cannabis misbruik

DE TOEKOMST: combinatiemiddelen

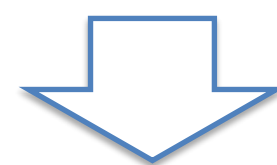

Bariatrische ofwel metabole chirurgie (maagoperaties)

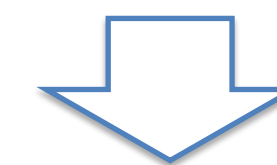
Sleeve Gastrectomie
maagverkleining

(Restrictief + hormonaal)

Gastric Bypass
maagomleiding

(Restrictief + malabsorptief + hormonaal)

GLP-1 gaat omhoog

Conclusie: aanpak overgewicht bij hypofyse aandoeningen

- Obesitas= een ziekte. Neem je overgewicht serieus
- Buikomvang: M >102 cm en V > 88 cm is vergroot
- Ga onderliggende oorzaken en bijdragende factoren na via online COO tool:
www.checkoorzakenovergewicht.nl
- Vul enkele maanden na start obesitas behandeling en daarna jaarlijks de verkorte COO tool en sla op en neem mee naar je zorgverlener
- optimaliseer waar mogelijk, voor een (effectievere) behandeling:
  - * **www.behandelovergewicht.nl**
  - * zoek met je endocrinoloog naar optimale doseringen hormonen

Praktische podcasts/artikelen/boeken/websites

Voor artsen en andere zorgverleners

Podcasts voor (huis)artsen, POH, hulp/zorgverleners

Obesitas Podcast serie (Studio Langerhans)

Huisarts Podcast Obesitas

Prisma Huisarts Podcast 4-delig Obesitas

www.behandelovergewicht.nl

samenvatting richtlijn met links voor artsen/zorgverleners

Boek “VET belangrijk”, 10 talen, nu nieuw VET Belangrijk 2.0 (2026)

Voor mensen met overgewicht

Huisarts Podcast voor Patiënten Obesitas (2024)

Boek “VET belangrijk”, 10 talen, nu nieuw VET Belangrijk 2.0 (2026)

www.checkoorzakenovergewicht.nl (invullen door mensen met overgewicht)

